

Tạp ghi

“BOND” LÀ GÌ

ĐIỆP MỸ LINH

Vừa bước vào xe để cô con Út đưa đi bác sĩ, ông Kiên vừa đùa:

-Dữ hôn! “May” mà Ba có hẹn với bác sĩ Ba mới được gặp con!

Út phải đáp nửa Tây nửa Ta, vì Út đến Hoa Kỳ từ khi còn bé:

-Ba cứ như vậy cho nên mấy anh chị không ai muốn gặp Ba.

-Trời đất! Ba làm gì mà mấy anh chị không muốn gặp Ba?

Vừa sang số xe, Út vừa đáp:

-Mỗi lần gặp Ba, Ba cứ “nag” như vậy ai mà muốn gặp!

-Con à! Ba vẫn có thể lái xe đi bác sĩ được. Nhưng vì dạo này Covid-19 “tung hoành” quá, con làm việc online chứ không phải vô sở – và cũng vì Ba muốn gặp “cô gái Út của Ba” – cho nên Ba mới nhờ con. Con đừng “cự nự” Ba!

-Con không “cự nự” Ba. Con chỉ nói rằng Ba không nên “nag” tụi con.

Im lặng. Không hiểu vì muốn “làm hòa” với con hay là vì lâu ngày không được nói tiếng Việt, ông Kiên lại gọi chuyện:

-Anh chị của con và mấy cháu khỏe không?

-Dạ khỏe.

-Lâu quá Ba không gặp được đứa nào cả.

Im lặng. Bất chợt, không hiểu tại sao ông Kiên lại liên tưởng đến cái chết cô đơn của bà Margaret Thatcher – một phụ nữ đầy uy quyền của nước Anh – ở khách sạn Ritz, tại Piccadilly, Anh quốc, năm 2013. Bà Thatcher chết tại khách sạn không phải vì bà du lịch, ở lại khách sạn rồi chết đột ngột mà chỉ vì bà không

thể bước lên cầu thang trong dinh thự của bà, đành phải đến ở khách sạn của một người ái mộ bà để bà được chăm sóc hằng ngày. Ông Kiên hỏi:

-Út! Ba nhớ dường như lúc bà Thatcher chết, báo chí bàn tán về thái độ thờ ơ, lạnh nhạt của hai người con của bà ấy đối với bà ấy. Đúng không, con?

-Con đâu có thì giờ để lưu tâm mấy chuyện đó. Ba hỏi để làm gì?

-Vì Ba nhớ dường như báo chí bảo hai người con của bà Thatcher bảo rằng giữa bà Thatcher và hai người con không có cái “bond”. Hai người con không có được những vòng tay ôm – “hug” – của Mẹ.

-Đúng rồi! Nếu bà Thatcher không có cái “bond” với con của bà ấy thì con của bà ấy lạnh nhạt với bà ấy là đúng!

Ông Kiên ghen lời! Cuộc đời của ông – một sĩ quan tác chiến – gắn liền với chiến trận nhiều hơn là thời gian về phép thăm vợ con. Sau 1975, ông lại bị cộng sản Việt Nam (csVN) cầm tù suốt thời gian dài thì làm thế nào ông có thể tạo được cái “bond” giữa các con và ông? Ông Kiên hỏi:

-“Bond” là cái gì mà khi không có “bond” thì tình Cha con, Mẹ con bị rạn nứt, Út?

-Không có “bond” không có nghĩa là tình Cha con, Mẹ con bị rạn nứt. Tiếng Việt của con “nghèo”. Nhưng con nghĩ chữ “bond” có thể tạm dịch là “khấn khít”.

Chợt nhớ đến Mẹ của Út – vợ cũ của ông Kiên – ông Kiên hỏi:

-Nếu con nói như vậy thì trường hợp của Mẹ – người đã cực khổ, tảo tần nuôi các con ở kinh tế mới rồi đưa các con vượt biển sang đây – có được cái “bond” hay không? Nếu không có “bond” thì tại sao? Nếu có “bond” thì lý do nào Mẹ của con phải sống thui thủi một mình trong senior living sau khi thằng Niên bỏ đi?

-Tại sao mỗi khi đề cập đến Mẹ thì Ba lại “lôi” chú Niên ra và Ba có vẻ cay đắng? Chú Niên là người tốt. Chú Niên bỏ đi – ngay sau khi Ba sang Mỹ theo diện HO – không phải chú hết thương Mẹ mà chỉ vì chú Niên muốn để Ba Mẹ sum họp. Nhưng Ba chỉ vì sĩ diện, không chấp nhận Mẹ. Ba biết Mẹ phải cơ cực

như thế nào ở kinh tế mới khi Ba ở tù cộng sản và trên xứ Mỹ này để cho tụi con được như ngày hôm nay hay không? Ba tưởng, trên xứ Mỹ, một người đàn bà với năm đứa con dại, trong tay không có tiền, để sống làm hay sao?

-Ba không cay đắng với thằng Niên mà Ba chỉ tiếc cho Mẹ của con. Thời điểm đó Mẹ con còn trẻ, đẹp, có học. Thà Mẹ lấy Mỹ, hay một người nào khá hơn một tý, Ba không trách. Đàng này...

-Chuyện tình cảm Ba không thể đo lường, cân, đong. Ba nói đúng! Mẹ có nhiều ưu điểm. Nhưng những ưu điểm của Mẹ kèm với năm đứa con thơ và sự nghèo khó thì không người đàn ông nào có trình độ tương xứng với Mẹ muốn “nhào” vô!

-Chính phủ Mỹ có chương trình trợ giúp gia đình nghèo nuôi con mà.

-Lúc đó làm thế nào Mẹ biết được có chương trình food stamps and housing assistance? Vả lại, như Ba nói lúc này, Mẹ có học, tại sao Mẹ không tự đứng trên đôi chân của Mẹ mà Mẹ phải nhờ chính phủ Mỹ? Mẹ phải thể hiện tinh thần tự lập của Mẹ chứ!

-Có tinh thần tự lập thì tại sao phải lấy thằng Niên? Con biết gốc gác thằng Niên mà.

-Ba! Tụi con biết chú Niên là thuộc cấp của Ba. Nhưng người thuộc cấp đó, ngày trước từng lo cho Ba rất chu đáo, từng vui đùa với tụi con. Sau này gặp lại Mẹ và tụi con bơ vơ nơi xứ lạ, cũng chính người thuộc cấp đó giúp Mẹ lo cho tụi con. Nếu không có người thuộc cấp cũ của Ba thì chẳng có đứa con nào của Ba có thể theo học đại học được! Còn Mẹ, dù là một người nặng tinh thần tự lập, Mẹ cũng không thể kiêm luôn công việc của một handyman! Mẹ không thể cả tuần phải làm hai việc rồi về nhà nấu cơm, đi chợ, cắt cỏ, sửa ống nước, thay bóng đèn, thông nhà cầu, thay dầu xe, rửa xe, v.v...

-Còn mấy thằng anh của con để làm gì?

-Lúc đó tụi con còn nhỏ, Mẹ lại cứ ép tụi con phải học. Thấy chú Niên phụ giúp Mẹ tụi con mừng cho Mẹ. Sau khi xong trung học, mấy anh chị phải học nghề để phụ với Mẹ gửi tiền về Việt Nam giúp ông bà Nội – và nhờ các cô chú đi thăm nuôi Ba – giúp ông bà Ngoại; còn mấy đứa nhỏ như con thì phải đi học xa.

-Nếu con biết Mẹ của con cực khổ như vậy, tại sao các con không dành cho Mẹ nhiều tình thương?

-Ba! Tụi con để Mẹ – cũng như Ba – vô senior living cho được an toàn chứ không phải tụi con không thương Ba Mẹ.

-Lúc nãy con nói Mẹ có tinh thần tự lập tại sao không đứng trên đôi chân của Mẹ. Bây giờ Ba hỏi con: Mẹ tảo tần nuôi các con khôn lớn, tại sao bây giờ các con chối từ bổn phận của các con để đưa Mẹ vô senior living do chính phủ trợ giúp?

-Ba! Senior living là một nơi đầy đủ tiện nghi để cho người lớn tuổi sống một cách thoải mái, tự do chứ senior living không phải là nhà tù! Lý do chính phủ trả giúp phần nào là vì tiền hưu của Ba Mẹ không đủ trả. Đó là luật. Số tiền chính phủ trả giúp phần nào cho Ba Mẹ ở senior living có thể đến từ tiền thuế của tụi con.

-Lúc nãy con vừa tỏ ý tán đồng về việc hỏi trước Mẹ không xin trợ cấp của chính phủ; bây giờ con lại bảo chính phủ trợ cấp một phần tài chính cho Ba Mẹ sống trong senior living là luật. Như thế con có tự mâu thuẫn hay không?

-Con không tự mâu thuẫn. Ngày Mẹ và tụi con mới đến Mỹ, chưa ai trong gia đình đóng thuế income tax cho cơ quan IRS – Internal Revenue Service. Bây giờ Ba biết mỗi năm vợ chồng con phải đóng bao nhiêu tiền thuế cho IRS hay không?

-Nếu con lý luận senior living là một nơi cung cấp nhiều tiện nghi cần thiết chứ không phải là nhà tù thì con hãy nhớ lại, ngày Ba đi tù, csVN tịch thu nhà, đuổi Mẹ và các con đi kinh tế mới. Lúc đó Mẹ khổ như thế nào mà Mẹ cũng không nỡ đem các con giao cho viện mồ côi – nơi cung cấp cho trẻ em cuộc sống khá hơn nhiều so với cuộc sống ở kinh tế mới – Con nghĩ đi?

-Con nghĩ, lúc ở kinh tế mới, giữa Mẹ và tụi con đã có cái bond ràng buộc.

-Thế thì lý do nào cái bond đó rã ra?

- Cái bond giữa Mẹ và tụi con rã ra vì: Thời gian ở kinh tế mới, dù không quen cuộc sống cơ hàn, đói khát nhưng Mẹ vẫn phải mót lúa, mót khoai, buôn đầu nọ bán đầu kia, bỏ tụi con ở nhà suốt ngày. Sang Mỹ – trước khi gặp lại chú Niên – Mẹ làm hai việc. Năm giờ sáng Mẹ phải thức dậy nấu cơm, làm đồ ăn sẵn cho

tụi con rồi Mẹ đi làm đến một giờ đêm Mẹ mới về! Tụi con không gặp được Mẹ, không nhận được cái “hug” nào của Mẹ.

-Người Á Đông mình, khi con còn bé thì Cha Mẹ hôn và bông, bế; nhưng khi con lớn, Cha Mẹ không “hug” con như người Âu Mỹ.

-Con hiểu. Nhưng, cái mà tụi con không hiểu được là tại sao mỗi khi tụi con phạm lỗi gì thì Mẹ đánh tụi con không nương tay, mắng nhiếc tụi con không tiếc lời? Những lúc đó, tụi con có cảm tưởng như là Mẹ muốn trút tất cả phần hận, tất cả đau khổ và bất hạnh của đời Mẹ lên người của tụi con!

-Con nên biết rằng trên đời không ai thương con bằng Mẹ! Người Việt mình có câu “Thương cho roi cho vọt; ghét cho ngọt cho ngào”. Nhưng, thời đi học, Ba thoáng đọc đâu đó câu này: "Trong vũ trụ có lắm kỳ quan nhưng kỳ quan đẹp nhất vẫn là trái tim của người mẹ". Và Ba nghĩ rằng Mẹ nặng lời hoặc dùng roi vọt với các con là chỉ với mục đích dạy bảo các con nên người chứ không bao giờ Mẹ có ý định ghét bỏ các con.

Những lời của ông Kiên làm cho Út cảm thấy nặng nơi lồng ngực như các tĩnh mạch đang bị thắt lại. Nếu đúng như lời giải thích của Ba thì Mẹ đáng thương biết dường nào! Mẹ chỉ là nạn nhân của sự giáo dục nệ cổ!

Nhận ra sự xúc động trên nét mặt của Út, ông Kiên hỏi:

-Khi “bond” đã rạn vỡ, mình có thể hàn gắn lại được không, con?

-Dạ được.

-Nếu muốn hàn gắn cái “bond” đã rạn nứt với các con thì những người già như Ba Mẹ phải hành động như thế nào?

-Muốn tạo dựng lại điều gì, bất cứ về tình cảm hay là vật thể, người ta thường tận dụng những điều như tay chơi tennis trứ danh của Mỹ – Arthur Robert Ashe, Jr – đã nói: “Start where you are. Use what you have. Do what you can.”

-Nếu nói như Arthur Robert Ashe Jr. thì những người “roi” vào trường hợp như Ba Mẹ, mỗi khi cần hoặc nhớ con, gọi điện thoại thăm con thì phải để lại lời nhắn chứ ít khi được nói chuyện với các con. Ngoài ra không còn một phương tiện nào khác để Ba Mẹ được thương xuyên gặp và nói chuyện với các con. Như

vậy thì làm thế nào những người già như Ba Mẹ có thể tạo dựng lại cái bond đã tan rã?

-Ba Mẹ cứ muốn tụi con có sự nghiệp vững vàng thì chính cái sự nghiệp đó nó chiếm toàn thời gian của tụi con. Còn câu hỏi của Ba, không ai có thể giải đáp được!

-Đa số người già trên xứ Mỹ đều bị hành xử như các con đã đối xử với Ba Mẹ mà tại sao không ai có thể giải đáp được câu hỏi rất đơn giản của Ba?

-Dad! That's just the way it is.

Im lặng! Ngày xưa, được tin vợ con của ông vượt biển, ông Kiên lo buồn, nhưng lòng vẫn hy vọng sẽ có ngày được gặp lại. Bây giờ, sau khi nghe những lời bộc trực của đứa con cưng, ông Kiên mới thật sự nhận ra được khoảng cách giữa ông và các con mà – từ khi đến Mỹ – ông cứ cố tình chối bỏ!

ĐIỆP MỸ LINH

<https://www.diepmylinh.com/>

Kính mời đọc thêm những sáng tác khác của tác giả tại:

<http://www.vietnamvanhien.org/diepmylinh.html>

www.vietnamvanhien.net

